

Tematy prezentacji na część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego na rok 2012

I. Literatura

1. Nieśmiertelność etosu rycerskiego. Rozważ zagadnienie w odniesieniu do wybranych utworów literackich.
2. Rola wizji, snu, prorocтва w utworach literackich. Omów zagadnienie, odwołując się do literatury XIX i XX wieku.
3. Różne sposoby funkcjonowania tradycji biblijnej w literaturze. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
4. Deheroizacja i demitologizacja jako sposób mówienia o rzeczywistości czasów wojen i powstań. Przedstaw na wybranych przykładach.
5. Psychologia zbrodniarza. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
6. Autodestrukcja bohatera literackiego i jej podłoże. Omów na przykładzie wybranych dzieł literackich.
7. Topos „theatrum mundi”. Przedstaw sposób funkcjonowania i rolę motywu w wybranych utworach.
8. Groteska jako sposób opisywania rzeczywistości XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
9. Obłąd i szaleństwo jako element osobowości postaci literackich. Przedstaw odwołując się do wybranych przykładów.
10. Kobiecość jako przywilej lub przekleństwo. Rozważ w odniesieniu do tekstów literackich wybranych epok.
11. Turpizm jako kategoria estetyczna służąca do opisanego rzeczywistości współczesnej. Przedstaw problem odwołując się do twórczości wybranych artystów XX i XXI wieku.
12. Człowiek wobec zła. Scharakteryzuj różne postawy, odwołując się do wybranych utworów literackich.
13. Buntownik i jego różne literackie wcielenia. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
14. Kultura ludowa jako inspiracja pisarzy różnych epok. Ukaż jej wpływy na wybranych przykładach.
15. Motywy religijne w liryce polskiej. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
16. Romantyczna i pozytywistyczna koncepcja służenia ojczyźnie. Porównaj je, analizując wybrane przykłady z literatury.

17. Różne ujęcia motywu błazna w literaturze. Wykorzystując wybrany materiał, omów cechy charakterystyczne i funkcje motywu.
18. Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literackich.
19. Motyw powrotu do dzieciństwa w literaturze. Przedstaw jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
20. Pisarz jako autorytet moralny swoich czasów. Omów na wybranych przykładach.
21. Obrazy polskiej wsi i problemy jej mieszkańców w literaturze. Omów różne sposoby ich kreowania na przykładach utworów z wybranych epok.
22. Literackie rozważania nad sensem cierpienia. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
23. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
24. Dramat jednostki wpisanej w koło historii XX wieku. Rozważ problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
25. Człowiek wobec okrucieństwa wojny. Omów kreacje różnych postaw bohaterów na wybranych przykładach literackich XX wieku.
26. Motyw winy i kary w literaturze. Omów na wybranych przykładach różne jego ujęcia.
27. Różne wersje motywu snu w literaturze i jego funkcje. Omów na wybranych przykładach.
28. Realizm, symbolizm, groteska – różne sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
29. Pejzaż górski w ujęciu romantyków i modernistów. Porównaj ich literackie realizacje.
30. Portrety Żydów polskich w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw różnorodność kreacji postaci w wybranych utworach.
31. Człowiek zbuntowany w literaturze różnych epok. Odwołaj się do przykładowych tekstów.
32. Tyrteizm i tendencje antyheroizmu jako dwie postawy w prezentowaniu tematu walki. Zanalizuj wybrane przykłady.
33. Blaski i cienie kariery, awansu społecznego, sukcesu życiowego. Dokonaj oceny drogi życiowej wybranych bohaterów literatury.
34. Tragizm jako klucz do interpretacji postaw bohaterów. Omów różne ujęcia postawy tragicznej, odwołując się do wybranych utworów..
35. Bohater literacki wobec trudnych wyborów moralnych. Przedstaw temat odwołując się do literatury dawnej i współczesnej.
36. Konflikt rozumu i serca w świetle wybranych tekstów literackich.

37. Motyw tańca w literaturze polskiej i jego funkcje. Rozwiń temat na przykładach wybranych utworów.
38. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów na przykładach.
39. Różne ujęcia motywu zdrady. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich różnych epok.
40. Horacjański motyw „exegi monumentum” w poezji późniejszych epok. Omów jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych przykładów.
41. Żart, śmiech, satyra - jako wyraz dezaprobaty wobec rzeczywistości w literaturze dwu epok. Omów na przykładach wybranych utworów.
42. Różne ujęcia motywu Stabat Mater w literaturze średniowiecznej i współczesnej. Przedstaw odwołując się do wybranych przykładów.
43. Praca jako błogosławieństwo i przekleństwo. Omów temat na wybranych przykładach.
44. Władca jako bohater tekstów literackich. Zinterpretuj na przykładach różne sposoby przedstawienia tej postaci.
45. Porównaj różne sposoby kreacji ojca w wybranych utworach literackich różnych epok.
46. Porównaj obraz miłości w liryce z dwóch wybranych epok.
47. Fantastyka jako sposób tworzenia fikcji literackiej. Przypomnij wybrane sceny, postacie, zdarzenia i określ funkcje, jakie pełnią w utworach z różnych epok.
48. Bohaterowie zwierzęcy i ich funkcje w wybranych utworach. Omów ich kreacje w odniesieniu do wybranych tekstów literackich.
49. Sagi rodzinne jako próba ukazania kolejnych pokoleń na tle przemian politycznospołecznych, kulturowych. Przedstaw temat na wybranych przykładach powieści XIX i XX wieku.
50. Różne sposoby wykorzystania kategorii czasu. Omów temat na przykładzie wybranych utworów epickich lub dramatycznych różnych epok.
51. Odwzorowywanie świata, prowokacja czy eksperyment artystyczny? Refleksja na temat najnowszej literatury polskiej (np. O. Tokarczuk, A. Stasiuk, T. Tryzna, P. Huelle).
52. Literatura faktu. Zanalizuj i zinterpretuj to zjawisko kulturowe XX wieku na wybranych przykładach.
53. Dojrzewanie jako motyw literacki różnych epok. Ukaż różne aspekty tego zagadnienia na podstawie wybranych przykładów.
54. Jak wyrażano dawniej, a jak wyraża się dziś uczucia? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane teksty poetyckie z epoki staropolskiej i współczesnej.
55. Motyw samotności i jego funkcje. Omów, odwołując się do różnych utworów literackich..

56. Wierność samemu sobie i zdrada w decyzjach moralnych bohaterów literackich. Rozważ rozterki wewnętrzne postaci z różnych epok.
57. Staropolska wizja Boga, życia i śmierci. Przedstaw ewolucję tych pojęć od średniowiecza do oświecenia.
58. Krajobraz ojczysty jako motyw literacki. Przedstaw jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
59. Franciszkańska wizja świata. Wskaż źródła i omów kontynuacje na wybranych przykładach.
60. Dwory i dworki szlacheckie. Przedstaw życie mieszkańców i omów kulturotwórcze znaczenie tych szlacheckich siedlisk na wybranych przykładach literatury polskiej i europejskiej.
61. Język ezopowy jako sposób komunikowania się pisarza w szczególnych warunkach politycznych. Przedstaw problem w oparciu o wybrane przykłady literackie.
62. Motyw kresów wschodnich w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
63. Mażeńskie dramaty w wybranych utworach literackich. Rozważ problem na wybranych przykładach.
64. Twórcy emigracyjni - Ojczyźnie. Przedstaw ich dążenia i aspiracje, wykorzystując wybrane teksty literatury współczesnej.
65. Motyw brzydoty w literaturze, przedstaw zjawisko odwołując się do wybranych dzieł.
66. Literatura świadectwem triumfu narodu -militarnych przewag i moralnych zwycięstw. Przedstaw różne sposoby upamiętniania wydarzeń historycznych przez polskich autorów.
67. Konflikt pokoleń jako płaszczyzna dyskusji światopoglądowych i egzystencjalnych. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
68. Pisarze wobec tradycji romantycznej – inspiracje, nawiązania, polemiki. Przedstaw na przykładzie wybranych utworów.
69. Świadectwo i osąd totalitaryzmów XX wieku w literaturze. Omów na podstawie utworów wybranych pisarzy.
70. Człowiek pod władzą despotyzmu. Analizując wybrane utwory, przedstaw i porównaj doświadczenia oraz postawy różnych bohaterów literackich.
71. Rola tytułu i motto w utworze literackim. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych utworów z poezji, prozy i (lub) dramatu.
72. Literackie obrazy powstań narodowych. Analizując wybrane utwory, przedstaw różne sposoby ujęcia tej problematyki.
73. Polska literatura patriotyczna i jej rola w dziejach narodu. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory z trzech różnych epok.

74. Człowiek i twórca wobec natury. Analizując wybrane utwory, przedstaw i porównaj ujęcie tej problematyki w utworach z dwóch różnych epok literackich.
75. Postać i świat dziecka w literaturze. Omów kreacje wybranych postaci w utworach różnych pisarzy.
76. Pycha i pokora w wybranych utworach literackich. Przedstaw funkcjonowanie motywu na wybranych przykładach.
77. Wpływ wielkiej historii na jednostkowe losy bohaterów literackich. Omów na wybranych przykładach.
78. Metamorfozy bohatera w literaturze fantasy przełomu XX i XXI wieku. Omów temat, wykorzystując wybrane przykłady literackie.
79. Motyw bóstwa w literaturze współczesnej i/lub powszechnej. Odnieś się do wybranych utworów literackich.
80. Bunt człowieka przeciwko Bogu. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów literackich różnych epok.
81. Tragizm jako kategoria estetyczna występująca w literaturze różnych epok. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
82. Literacki obraz łagrów i łagrow. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów .
83. Odwołując się do wybranych przykładów literackich z różnych epok, omów stosunek człowieka do Boga.
84. Rola apokryfów w kształtowaniu świadomości chrześcijańskiej. Omów na wybranych przykładach.
85. Totalitaryzm jako temat literacki. Przedstaw na wybranych przykładach z literatury polskiej i powszechnej.
86. Polaków portret własny w literaturze XVII i XVIII w. Omów temat na wybranych przykładach.
87. Miasto w literaturze. Omów temat, odwołując się do polskich utworów literackich XIX i XX wieku.

II. Związek literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Miłość jako temat literacki i filmowy. Przedstaw na wybranych przykładach.
2. Koncepcje piękna w literaturze, malarstwie i architekturze. Omów na wybranych przykładach.
3. Przyjaźń jako temat literacki i filmowy. Przedstaw na wybranych przykładach.
4. Dzieło literackie a jego filmowa adaptacja. Przedstaw na wybranych przykładach.
5. Odwołując się do wybranych przykładów, rozważ problem wpływu literatury na sztuki plastyczne.
6. Sztuka wobec niewyraźnego. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Przedstaw na wybranych przykładach.
7. Inspiracje biblijne w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów na wybranych przykładach.
8. Motyw wsi w literaturze i malarstwie. Przedstaw jego funkcjonowanie na podstawie wybranych dzieł.
9. Impresjonizm jako środek wyrazu w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przedstaw na wybranych przykładach.
10. Współczesne wersje motywu Madonny w literaturze i sztuce. Omów problem, analizując wybrane przykłady.
11. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposób prezentacji.
12. Książka czy film? Co jest bardziej wartościowe? Dokonaj analizy i oceny na podstawie wybranych utworów literackich.
13. Inspiracje muzyczne w literaturze. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory literackie.
14. Sposób ukazania powstań narodowych w utworach literackich i obrazach twórców polskich. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
15. Porównaj wizje końca świata w świetle wybranych utworów literackich i dzieł sztuki.
16. Hagiografia piórem i pędzlem malowana. Zanalizuj zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
17. Omów obecność i funkcje kiczu w literaturze, w muzyce i kulturze masowej.
18. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.

III. Język

1. Język bloga. Posługując się wybranymi przykładami omów charakterystyczne cechy dzienników internetowych.
2. Wykorzystanie językowych środków ekspresji w tekstach wybranego zespołu rockowego. Zanalizuj odpowiednie przykłady.
3. Język dziennikarzy i komentatorów sportowych. Omów na wybranych przykładach.
4. Językowe gry z cenzurą. Omów problem na przykładzie wybranych tekstów literackich i kabaretowych.
5. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
6. Współczesna ekspansja języka angielskiego. Zbadaj przyczyny, zanalizuj słownictwo. (np. słownictwo kulinarne, polska muzyka, nazwy firm i spółek)
7. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa. Porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
8. Omów wpływ Internetu na język polski na podstawie zgromadzonych informacji.
9. Wpływ języków obcych na kształtowanie współczesnej polszczyzny. Omów problem i oceń zasadność zapożyczeń językowych.
10. Sztuka przemawiania. Wskaż retoryczne środki perswazji i ekspresji w wybranych tekstach literackich (np. renesansowych, barokowych, oświeceniowych, współczesnych...).
11. Zbadaj pochodzenie nazw miejscowych regionu warszawskiego.
12. Cechy języka dziennikarzy i komentatorów sportowych. Omów na wybranych przykładach.
13. Na wybranych przykładach scharakteryzuj jedną z odmian środowiskowych współczesnej polszczyzny.
14. Wykorzystując zgromadzony przez siebie materiał ilustracyjny, dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich.
15. Dokonując analizy języka różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
16. Perswazyjne funkcje języka na przykładach tekstów propagandowych. Analiza przykładów.
17. Związki frazeologiczne we współczesnej poezji polskiej. Przedstaw sposób ich funkcjonowanie odwołując się do wybranych utworów.

18. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
19. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na przykładzie literatury współczesnej.
20. Język prasy. Na konkretnych przykładach omów różne odmiany stylu publicystycznego.
21. Wykorzystanie stałych związków frazeologicznych w nagłówkach prasowych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
22. Dokonaj analizy chwytów retorycznych i ich funkcji we współczesnej reklamy.
23. Język współczesnych piosenek młodzieżowych. Scharakteryzuj na podstawie zgromadzonego materiału.
24. Tak mówią bohaterowie literaccy i filmowi. Charakterystyka idiolektów wybranych postaci.
25. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Analiza przykładów (np. listów A. Mickiewicza, J. Słowackiego, Z. Krasińskiego, C. Norwida, F. Chopina).
26. Błędy językowe w wybranych tekstach publicystycznych a norma współczesnej polszczyzny. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału językowego.
27. Język nagłówków prasowych. Dokonaj analizy zjawiska, przywołując konkretne przykłady.
28. Frazeologia biblijna w utworach literackich różnych epok. Omów wybrane przykłady.
29. Kultura szlachecka zapisana w języku. Zanalizuj zgromadzony materiał źródłowy.
30. Kultura ludowa zapisana w języku. Zanalizuj zgromadzony materiał źródłowy.
31. Omów właściwości stylu naukowego na podstawie wybranych tekstów.